

**การพัฒนาทักษะการเขียนสารคดีโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
สำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรี**

**Feature Writing Skill-Development by Participatory Action Research in
Learning Process for Under Graduated Students**

ศิริพร กิตติวารกุล

อาจารย์ประจำสาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ได้ดำเนินการตาม "หลักการวิจัยชั้นเรียน" คือ เน้นการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ และหาแนวทางที่จะพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ซึ่งปัญหาสำคัญที่ต้องการแก้ไขคือ "ผู้เรียนขาดทักษะการนำไปใช้" จึงประยุกต์ใช้ทฤษฎีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ได้แก่ แนวคิดเรื่อง "การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR)" มาใช้ในวงการศึกษา โดยนำกระบวนการ PAR ของ Horton และ Zacharakis-Jutz ซึ่งมี 3 ขั้นตอน ได้แก่ Study > Reflection > Action มาเป็นเครื่องมือในการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนทุกบทเรียน หลังจากนั้น ผู้สอนได้วิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนดังกล่าว ใน 3 ด้าน คือ (1) ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยผลคะแนนจากแบบฝึกหัดท้ายบท (2) วัดความพึงพอใจของผู้เรียนด้วยแบบวัดความพึงพอใจที่เป็นข้อคำถามอัตโนมัติ และ (3) วัดทักษะการนำไปใช้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ใน 5 มิติ ได้แก่ 3.1) วิเคราะห์จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3.2) วิเคราะห์จากเหตุผลที่ผู้เรียนพึงพอใจ 3.3) วิเคราะห์จากงานที่ผู้เรียนได้รับมอบหมาย 3.4) วิเคราะห์จากโครงการฝึกปฏิบัติ และ 3.5) วิเคราะห์จากการประเมินตนเอง สุดท้ายจึงได้สรุปถึงผลการวิจัยด้านกระบวนการว่า กระบวนการ PAR เหมาะกับการนำไปใช้ในการเรียนการสอนหรือไม่ รวมถึงเหมาะสมกับเนื้อหา ผู้เรียน ผู้สอน และวิธีการสอนลักษณะใดมากที่สุด

ผลการวิจัยพบว่า

- (1) ผลการวิจัยด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน: หลังจากผ่านการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR ผู้เรียนส่วนใหญ่เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับ "ดีมาก"
- (2) ผลการวิจัยด้าน ความพึงพอใจ: ผู้เรียนส่วนใหญ่ พึงพอใจการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR
- (3) ผลการวิจัย ด้านทักษะการนำไปใช้: เมื่อวิเคราะห์จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่าผู้เรียนเกิดทักษะการนำไปใช้ในระดับ "มาก" และเมื่อวิเคราะห์จากเหตุผลที่ผู้เรียนพึงพอใจ พบว่าผู้เรียนเกิดทักษะการนำไปใช้ "มากที่สุด" ในขณะเดียวกัน เมื่อวิเคราะห์จากงานที่ผู้เรียนได้รับมอบหมายพบว่า ผู้เรียนเกิดทักษะการนำไปใช้ในระดับ "ดี" ส่วนผลการวิเคราะห์จากโครงการฝึก

ปฏิบัติก็พบว่า ผู้เรียน "เกิดทักษะการนำไปใช้ในเชิงลึก" และสุดท้าย เมื่อวิเคราะห์จากการให้ผู้เรียนประเมินตนเอง ปรากฏว่า ผู้เรียน "เกิดทักษะการนำไปใช้อย่างแท้จริง"

(4) ผลการวิจัยด้านกระบวนการ: กระบวนการ PAR สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนเพื่อเพิ่ม "ทักษะการนำไปใช้" ให้กับผู้เรียนได้ดี โดยลักษณะเนื้อหาที่เหมาะสมกับกระบวนการ PAR คือไม่ซับซ้อน หรือรวบรัดเกินไป และหากมีเนื้อหาเชื่อมโยงกัน ต้องทำให้ผู้เรียนเข้าใจตั้งแต่ต้น ส่วนลักษณะผู้เรียนที่เหมาะสมกับกระบวนการ PAR คือ เข้าเรียนสม่ำเสมอ รู้จักการทำงานเป็นทีม ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รวมถึงมีวินัย และมีความรับผิดชอบสูง ทั้งนี้จำนวนผู้เรียนในชั้นเรียนต้องไม่มากเกินไป สำหรับลักษณะกิจกรรมในช่วง "ศึกษา" (Study) ที่เหมาะสมกับการเรียนการสอน ได้แก่ การศึกษาจากเอกสารก่อนแล้วค่อยสรุปบทเรียน เป็นวิธีการที่ผู้เรียนชื่นชอบ และยังทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ค่อนข้างดี และหากมีบางบทเรียนที่ต้องเรียนซ้ำ ผู้สอนจะต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบเนื้อหาและเอกสารบ้าง ผู้เรียนจึงจะพึงพอใจ สุดท้าย ข้อควรคำนึงสำหรับผู้สอนที่จะนำกระบวนการ PAR ไปใช้ในชั้นเรียน คือ ทำความเข้าใจหลักการของกระบวนการ PAR ก่อนแล้วค่อยนำไปใช้ให้บรรลุเป้าหมายที่เหมาะสม การวางแผนกิจกรรมต้องสอดคล้องกับปัญหาที่ต้องการแก้ไข และสอดคล้องกับเนื้อหาบทเรียน นอกจากนี้ จะต้องมีความพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียน อีกทั้ง การกำหนดเครื่องมือในการประเมินผลด้านต่างๆ ต้องชัดเจนและควรจะทำทุกระยะ เพื่อจะได้เห็นพัฒนาการของผู้เรียน รวมถึงต้องเป็นคนช่างสังเกต และคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมตลอดเวลา

คำสำคัญ: การวิจัยชั้นเรียน การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ทักษะการนำไปใช้ กระบวนการเรียนการสอน การเขียนสารคดี

ABSTRACT

This research combined both social sciences' research theories called "Participatory Action Research (PAR)" with educational field that's "Classroom Research" which emphasized on problem solving systematically and finding the path to develop a better learning process. The main problem which needed to be solved was students' lack of "Applied Skill". PAR process (Study-Reflection-Action) was used as a tool to form a new learning formation for each and every lesson. After that, the instructor analyzed the results in 3 issues; (1) assess students' achievement by ranking the score from end-of-lesson exercise (2) evaluate students' satisfaction by questionnaires (3) evaluate students' applied skill in 5 different dimensions which were 3.1) the result from students' achievement assessment 3.2) the result from students' satisfaction evaluation 3.3) the score from assignments 3.4) the result from field trip assessment 3.5) the result from self-assessment. Finally, the research found out whether PAR process is suitable for learning as well as kind of the students, instructor and contents of lessons.

The results of this research were

(1) Students' achievement: After they participated in Learning Process by PAR method, most of their achievement was in the rank of "excellent".

(2) Students' satisfaction: Most of the students were quite satisfied by PAR Learning Process.

(3) Students' applied skills: The research discovered that their applied skills were in the rank of "good" which analyzed from students' achievement assessments. In case of analysis from students' satisfaction questionnaires, most of the students have their applied skills in the rank of "excellent". Moreover their skills were in the rank of "good" in case of assignments' scores. Finally, most students could develop their applied skills "deeply" and "practically" according to field trip assessments and self-assessments.

(4) Learning process results: PAR method could be used in learning process to increase students' applied skills. The content of lesson which suited for PAR shouldn't be too complex or too short. In case of contents' relation between two lessons the instructor had to make the students understand the previous lesson so clearly before going to the next lesson. Moreover, the students who suited for PAR method should have high responsibility, discipline, and be a good team-worker. In addition, the activity in "Study" step which suited for learning process by PAR method was document-learning before making conclusion of the lesson because most of the students were satisfied by this activity and it brought about their high achievement. However, if some lessons needed to be re-learned, the instructor should make

a change in documents or activities so that the student's would be satisfied. Finally, there were 5 consideration points for the instructor who would like to use PAR in classroom; (1) make a clear understanding in the principle of PAR before planning learning process, (2) be sure that learning activity in "Study" step should go along with objective of the lesson and be flexible (3) be ready to adjust the activity to suit most of the students, (4) tools and evaluation form should be precise (5) be a good observant person and motivator.

Keywords: Classroom Research, Participatory Action Research, Applied Skill, Learning Process, Feature Writing

ความสำคัญ

วิชา นท.416 การเขียนสารคดี เป็น ภาระบววิชาเอกเลือก 3 หน่วยกิต ที่เปิดสอนใน ภาควิชานิเทศศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหา- วิทยาลัยพายัพ จึงพอจะสรุปได้ในเบื้องต้นว่า ผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนวิชานี้ เป็นผู้เรียนที่มีความสนใจในเนื้อหาวิทยายุทธ์แล้ว ซึ่งใน 7 ภาคการศึกษาที่ผ่านมา (1-2/2545,1-2/2546, 1-2/2547,1/2548) ได้เปิดสอนภาคเรียนละ 2 กลุ่ม (Section) และมีผู้เรียนลงทะเบียนเรียน เฉลี่ยประมาณกลุ่มละ 25-30 คน โดยผู้สอนคือ อาจารย์คนเดียวกันมาโดยตลอด 3 ปี ในการนี้ ผู้สอนจึงได้รวบรวมปัญหาที่พบ อันเป็นปัญหา หลักที่ทำให้ผู้เรียนส่วนหนึ่งไม่สามารถพัฒนา ทักษะในการเขียนสารคดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ เท่าที่ควร ทั้งนี้ปัญหาสำคัญที่ผู้สอนพบ คือ ผู้เรียนยังขาดทักษะการนำทฤษฎีที่เรียนรู้ในห้อง เรียนไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติ อาทิ ผู้เรียน สามารถท่องจำและตอบได้ว่า สารคดีหมายถึง อะไร แตกต่างจากบทความอย่างไร แต่เมื่อให้ เขียนสารคดี ผู้เรียนกลับเขียนออกมาเป็น บทความธรรมดา เป็นต้น ซึ่งการขาด "ทักษะการนำ ไปใช้"นี้ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความท้อแท้ ขาด

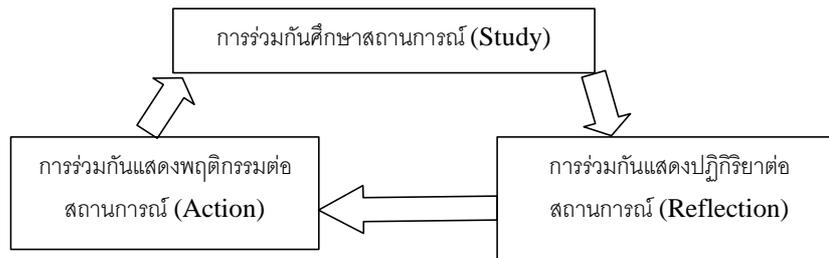
แรงจูงใจในการเรียน ดังที่ผู้สอนมักจะได้ยิน บ่อยๆ ว่า "เข้าใจเนื้อหาแล้ว.. แต่ทำไม่ได้สักที.. ยากจังเลย" และความท้อแท้ที่ส่งผลให้ ผู้เรียนส่วนใหญ่ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใน ระดับต่ำถึงปานกลาง จากประเด็นปัญหาดังกล่าว ผู้สอนจึงมีความประสงค์จะทำการวิจัยชั้นเรียน (Classroom Research) นี้ขึ้น โดยจะทดลองใช้ กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research หรือ PAR) มา ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน

กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบ มีส่วนร่วม ทำให้เกิดองค์ความรู้ที่เข้าใจสิ่งต่างๆ ว่าธรรมชาติของมันเป็นอย่างไรมากกว่าที่จะเป็นความ เข้าใจที่นำไปสู่การจัดการสิ่งเหล่านั้นได้อย่างมั่นใจ และเข้มแข็ง Horton & Zacharakis-Jutz (1987) (อ้างใน Servaes et al. with Arnst,1996:31) เสนอเพิ่มเติมเกี่ยวกับกิจกรรมของการวิจัยแบบ มีส่วนร่วมไว้ว่า "PAR เป็นกระบวนการศึกษาที่ เกี่ยวกับ 3 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การร่วมมือกัน จำกัดความและสืบเสาะ หรือกำหนดประเด็น ปัญหาของชุมชนโดยกลุ่มคนที่ประสบกับปัญหานั้นๆ (2) การร่วมมือกันวิเคราะห์หาสาเหตุของ ปัญหานั้น และ (3) การร่วมมือกันหาหนทางแก้ไข

ปัญหานั้น" ขั้นตอนทั้งสามนี้นำไปสู่รูปแบบการวิจัย ที่พอจะเขียนเป็นแบบจำลอง
ง่ายๆ ได้ ดังภาพที่ 1 นี้

แผนภาพที่ 1 แบบจำลองกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

กระบวนการของการวิจัยลักษณะนี้ (Ramirez,1986:190 อ้างใน Servaes et al., 1996) เป็นวัฏจักร (cyclical) ที่ต่อเนื่อง (continuous) ซึ่งมีลักษณะเฉพาะของชุมชน (local) และเข้าถึงปัญหาของท้องถิ่นอย่างแท้จริง (accessible)

เนื่องจากกระบวนการ PAR เป็นกระบวนการที่เน้นและกระตุ้นให้ทุกคนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการจัดการปัญหา อันจะเกิดประโยชน์กับผู้ร่วมกระบวนการทุกคนโดยตรง ผู้วิจัยจึงเห็นว่าน่าจะเป็นกระบวนการที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอนวิชา นท.416 ที่กำลังมีปัญหาเรื่อง "ผู้เรียนขาดทักษะการนำความรู้ในห้องเรียนไปใช้ในเชิงปฏิบัติ" โดยการวิจัยนี้ จึงจะทดลองนำกระบวนการ PAR นี้มาใช้ในการเรียนการสอนดังกล่าว ซึ่งคาดว่าจะช่วยเพิ่มทักษะด้านนี้ให้แก่ผู้เรียนได้มากขึ้นไม่มากก็น้อย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ในวิชาการเขียนสารคดี (นท. 416)
2. เพื่อทดลองใช้และวัดความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR)
3. เพื่อศึกษาและวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ทางด้านทักษะการนำไปใช้หลังจากผ่านการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR)

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยเรื่อง "การใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ในการเรียนการสอนวิชาการเขียนสารคดี (นท.416)" นี้แบ่งการดำเนินงานวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอนได้แก่

1. สร้างรูปแบบการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR : **Study > Reflection > Action** โดยเน้นให้การเรียนการสอนเริ่มต้นด้วยการให้ผู้เรียนศึกษาเอกสารตัวอย่าง หรือสถานการณ์สมมติ หรือกิจกรรมชวนคิดอื่นๆ อันเป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการคือ "Study" จากนั้นก็ให้ผู้เรียนสะท้อนความคิดเห็น และสิ่งที่ได้เรียนรู้ไป ซึ่งเรียกว่าขั้นตอน "Reflection" และสุดท้ายขั้นตอน "Action" ก็ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียนรู้ไป เพื่อแสดงให้เห็นว่าเข้าใจเนื้อหา นั้น มากน้อยเพียงใด ซึ่งจะเห็นได้ว่าการเรียนการสอนด้วยแนวทาง PAR นี้ แตกต่างจากการเรียนการสอนแบบทั่วไป ที่มักจะเริ่มต้นด้วยการบรรยายและจบด้วยการอธิบายของผู้สอนเพียงฝ่ายเดียว

ตัวอย่างการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR ในเนื้อหาบทที่ 1 ความแตกต่างระหว่างสารคดีกับงานเขียนประเภทต่าง ๆ

STUDY	REFLECTION	ACTION
ผู้เรียนศึกษางานเขียนประเภทต่าง ๆ โดยให้อ่านเอกสารทีละชุด และให้ตัดสินใจตอบว่า งานแต่ละชุดที่อ่านนั้นเป็นงานเขียนประเภทใด (มีเอกสารทั้งหมด 10 ชุด ได้แก่ สารคดี 3 ชุด บทความ 2 ชุด สารคดีเชิงบทความ 1 ชุด บทความเชิงสารคดี 1 ชุด ตำนาน 1 ชุด เรื่องสั้น 1 ชุด และ How to 1 ชุด)	ผู้เรียนแต่ละคนเขียนคำตอบไว้ในสมุดของตนเองว่าเอกสารแต่ละชุดนั้น เป็นงานเขียนประเภทใด จากนั้นก็แสดงความคิดเห็นร่วมกันถึงเหตุผลของการตอบแต่ละข้อ พรอมกันนั้นผู้สอนก็เฉลยคำตอบพร้อมอธิบาย	ให้ผู้เรียนนำนิตยสารมาคนละ 1 เล่ม เมื่อผู้สอนเปิดหน้าใดก็ตาม ผู้เรียนน่าจะตอบได้ว่าเป็นงานเขียนประเภทใด

2. จัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบ PAR ที่สร้างไว้ โดยทุกๆ บทเรียนมีการทำแบบฝึกหัดท้ายบทเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หากบทเรียนใดผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับต่ำ ผู้สอนจะต้องสร้างกระบวนการเรียนการสอนในบทเรียนนั้นขึ้นใหม่ ให้ผู้เรียนได้เรียนจนกว่าจะเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่พึงพอใจ

3. การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้าน "ความเข้าใจในแต่ละเนื้อหา"

หลังจากผ่านกระบวนการเรียนการสอนในแต่ละเนื้อหาแล้ว มีการทำ "แบบฝึกหัดท้ายบท" ทุกครั้ง โดยหากผู้เรียนสามารถทำคะแนนได้ 80% ขึ้นไป จะวิเคราะห์ดีตีความว่าเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านความเข้าใจในเนื้อหา ในระดับ "ดีมาก" โดยคะแนน และผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้น จะวิเคราะห์ลดหลั่นกันไปตามลำดับ ดังนี้

- ผู้เรียนที่ได้คะแนนมากกว่า 80% เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านความเข้าใจระดับ "ดีมาก"
- ผู้เรียนที่ได้คะแนน 70-79% เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านความเข้าใจระดับ "ดี"
- ผู้เรียนที่ได้คะแนน 60-69% เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านความเข้าใจระดับ "ปานกลาง"
- ผู้เรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่า 60% เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านความเข้าใจระดับ "ควรปรับปรุง"

3.2 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อกระบวนการ

หลังจากดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ จนเสร็จสิ้นกระบวนการเรียนการสอนแล้ว จะวัดความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนดังกล่าว ด้วยการใช้อำนาจแบบอัตโนมัติ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนทำทุกครั้งหลังจากจบการเรียนการสอนในแต่ละบท โดยข้อคำถามมี 2 ข้อเหมือนกันทุกบทคือ (1) จากกระบวนการเรียน

การสอนในเนื้อหาบทเรียนที่ผ่านมา หากคะแนนเต็ม 10 ผู้เรียนจะให้คะแนนกระบวนการเรียนการสอนดังกล่าวเท่าไร เพราะเหตุใด และ (2) ผู้เรียนพึงพอใจกระบวนการเรียนการสอนในเนื้อหาบทเรียนที่ผ่านมาหรือไม่ มากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด จึงอธิบายพร้อมเสนอแนวทางปรับปรุงแก้ไข จากนั้นก็นำคำตอบที่ได้จากข้อ (1) ซึ่งเป็นข้อมูลตัวเลขมาสรุปและวิเคราะห์ โดยวิเคราะห์ความพึงพอใจเป็นตัวเลขวาค่าเฉลี่ยของแต่ละบท แล้วมาคิดค่าเฉลี่ยรวมแล้วจึงวัดที่ละบทอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งหากค่าเฉลี่ยของแต่ละบทเท่ากับหรือสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม ก็ตีความได้ว่าผู้เรียน "พึงพอใจในบทเรียนนั้นมาก" หากค่าเฉลี่ยแต่ละบทน้อยกว่าค่าเฉลี่ยรวม ตีความว่าผู้เรียน "พึงพอใจ" ส่วนจากคำตอบข้อ 2 ก็วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยการแยกแยะคำตอบออกเป็นหมวดหมู่ พร้อมกับหาส่วนที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน แล้วสรุปประเด็นให้ชัดเจนว่า ผู้เรียนพึงพอใจกระบวนการเรียนการสอนที่ใช้ไปหรือไม่ เพราะอะไร

3.3 การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้าน "ทักษะการนำไปใช้"

"ทักษะการนำไปใช้" ที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียนจะวิเคราะห์จากข้อมูล 5 ด้าน ได้แก่

- วิเคราะห์ทักษะการนำไปใช้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Evaluation)

ประเด็นนี้เป็นการวิเคราะห์ต่อเนื่องจากผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในข้อ 3.1 โดยวิเคราะห์ว่าหากผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในระดับ "ดีมาก" และ "ดี" รวมกันมากกว่าร้อยละ 60 แสดงว่า กระบวน-

การทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการนำไปใช้ "มาก" แต่หากผู้เรียนดังกล่าว มีจำนวนน้อยกว่า ร้อยละ 60 แสดงว่าผู้เรียนเกิดทักษะการนำไปใช้ "น้อย"

3.3.2 วิเคราะห์ทักษะการนำไปใช้ จากความพึงพอใจของผู้เรียน

ในการนี้จะวิเคราะห์ต่อเนื่อง จากความพึงพอใจที่วิเคราะห์ผลไปในข้อ 2 ซึ่งให้ผู้เรียนทำทุกครั้งหลังจบบทเรียนนั้น ในคำถามที่ว่า "ผู้เรียนพึงพอใจกระบวนการเรียนการสอน ในเนื้อหาบทเรียนที่ผ่านมาหรือไม่ มากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด จงอธิบายพร้อมเสนอแนวทางปรับปรุงแก้ไข" ผู้เรียนได้เขียนคำตอบอธิบายเหตุผลที่พึงพอใจมาหลายประการ โดยหากนำมาจัดหมวดหมู่แล้วพบว่า เหตุผลที่ผู้เรียนเขียนตอบมาคือ "กิจกรรมช่วยเสริมทักษะการนำไปใช้ให้แก่ผู้เรียนได้" ก็จะนำมาวิเคราะห์สรุปผลในประเด็นนี้ต่อไป

3.3.3 วิเคราะห์ทักษะการนำไปใช้ จากงานที่ผู้เรียนได้รับมอบหมาย

การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านทักษะการนำไปใช้ โดยวิเคราะห์จากการให้ผู้เรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายตลอดภาคเรียนรวม 100% ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- สอบกลางภาค ประเมินทักษะการนำไปใช้ในความรู้เรื่อง "การเตรียมความพร้อมก่อนลงมือเขียนสารคดี" คะแนนรวม 10 %
- ผู้เรียนลงพื้นที่ฝึกปฏิบัติ (เขียนสารคดีจากข้อมูลในหมู่บ้าน) ประเมินทักษะการนำไปใช้ในความรู้เรื่อง "การเตรียมความพร้อมก่อนลงมือเขียนสารคดี" คะแนนรวม 10% และ ประเมินทักษะการนำไปใช้ในความรู้เรื่อง "การเขียนสารคดี" คะแนนรวม 20%

- งานวิจัยสารคดี 1 ชิ้น ประเมินทักษะการนำไปใช้ในความรู้เรื่อง "การวิจัยสารคดี" คะแนนรวม 20%

- สอบปลายภาค ประเมินทักษะการนำความรู้ทั้งหมดไปใช้ คะแนนรวม 40%

การวิเคราะห์ข้อมูล

- ผู้เรียนที่ได้คะแนนมากกว่า 80% วิเคราะห์ได้ว่า ผู้เรียนเกิดทักษะการนำไปใช้ในระดับ "ดีมาก"
- ผู้เรียนที่ได้คะแนนอยู่ระหว่าง 70-79% วิเคราะห์ได้ว่า ผู้เรียนเกิดทักษะการนำไปใช้ในระดับ "ดี"
- ผู้เรียนที่ได้คะแนนอยู่ระหว่าง 60-69% วิเคราะห์ได้ว่า ผู้เรียนเกิดทักษะการนำไปใช้ในระดับ "ปานกลาง"
- ผู้เรียนที่ได้คะแนนน้อยกว่า 60% วิเคราะห์ได้ว่า ผู้เรียนเกิดทักษะการนำไปใช้ในระดับ "ควรปรับปรุง"

3.3.4 วิเคราะห์ทักษะการนำไปใช้ จากโครงการฝึกปฏิบัติ

ในการเรียนการสอนจะจัดโครงการให้ผู้เรียนลงพื้นที่ฝึกปฏิบัติ เพื่อฝึกหาข้อมูลในหมู่บ้านนำมาเขียนสารคดีจริง ซึ่งหลังจากที่ได้กลับมาจากลงพื้นที่แล้ว ผู้สอนได้ให้ผู้เรียนประเมินกิจกรรมด้วยการเขียนข้อคำถามสั้นๆ ว่า "นักศึกษาได้เรียนรู้อะไรเพิ่มขึ้นบ้าง จากการฝึกปฏิบัติในโครงการนี้" ทั้งนี้คำตอบที่รวบรวมได้ จะนำมาเรียบเรียงและจัดหมวดหมู่ เพื่อให้ทราบว่าโครงการฝึกปฏิบัติ ได้ช่วยเพิ่มทักษะการนำไปใช้ให้แก่ผู้เรียนบ้างหรือไม่ อย่างไร

3.3.5 วิเคราะห์ทักษะการนำไปใช้ จากการประเมินตนเอง (Self Assessment)

สุดท้าย หลังจากผู้เรียนได้เรียนครบทุกบทแล้ว ผู้สอนได้ให้ผู้เรียนเขียนคำตอบ ข้อคำถามอัตรัย 2 ข้อ คือ (1) การเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR ที่ผ่านมาในรายวิชา นท. 416 การเขียนสารคดีนี้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หรือมีพัฒนาการทางด้านใดบ้าง (2) ผู้เรียนจงให้คะแนนตัวเอง โดยก่อนเรียนวิชานี้ มีคะแนน = 0 หลังจากเรียนแล้วมีคะแนนเพิ่มขึ้นเป็นเท่าไร (ให้เปรียบเทียบตัวเองก่อนและหลังเรียนเท่านั้น ไม่ให้เอาตัวเองไปเปรียบเทียบกับเพื่อนร่วมห้องคนอื่น) โดยให้แบ่งคะแนนเป็น 4 หมวด หมวดละ 10 คะแนน ได้แก่ ทักษะทางความคิด การเขียน มุมมองต่อคน และสังคม เพื่อให้ประเมินศักยภาพ และพัฒนาการของตนเอง โดยคำตอบที่รวบรวมได้ จะนำมาเรียบเรียงและจัดหมวดหมู่ เพื่อให้ทราบว่า การเรียนการสอนวิชานี้ ได้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการด้านทักษะการนำไปใช้เพิ่มขึ้นอย่างไร

3.4 การวิเคราะห์ประสิทธิผลของกระบวนการ

เมื่อได้ข้อมูลมาวิเคราะห์ ตามลำดับในข้อ 3.1, 3.2 และ 3.3 แล้ว ก็จะทำให้ทราบว่า กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) สามารถส่งผลให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์มากหรือน้อย และผู้เรียนพึงพอใจหรือไม่ รวมถึงช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะการนำไปใช้เพิ่มขึ้นหรือไม่ อย่างไร ซึ่งข้อมูลทั้งสามด้านนี้จะนำไปสู่การวิเคราะห์ต่อเรื่องในส่วนสรุป และอภิปรายผลว่ากระบวนการนี้มีประสิทธิผลต่อการเรียนการสอนในด้านไหนบ้าง และกระบวนการนี้เหมาะกับเนื้อหาวิชาแบบใด ผู้เรียนลักษณะไหน

กิจกรรมควรเป็นอย่างไร ตลอดจนผู้สอนควรคำนึงถึงอะไรบ้างในการนำกระบวนการนี้มาใช้

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในการวิจัยชั้นเรียนฉบับนี้ คือ เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอนวิชา นท.416 ทั้งหมด

2. ขอบเขตด้านประชากร และด้านเวลา

ประชากรในงานวิจัยชั้นเรียนฉบับนี้ หมายถึง ผู้สอน 1 คน และผู้เรียนทุกคนที่ลงทะเบียนเรียนวิชา นท.416 การเขียนสารคดี จำนวน 26 คน ในภาคเรียนที่ 2 /2548 (พฤศจิกายน 2548 - กุมภาพันธ์ 2549)

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

งานวิจัยฉบับนี้ศึกษาตัวแปร 4 ตัว ได้แก่

3.1 รูปแบบการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR ในวิชาการเขียนสารคดี

3.2 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR

3.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในด้าน "ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาแต่ละบท"

3.4 ทักษะการนำไปใช้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนหลังจากผ่านการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. กระบวนการ PAR
2. เอกสารประกอบการสอน และแบบฝึกหัดท้ายบท
3. แบบวัดความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาการเขียนสารคดีด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
4. แบบประเมินการเรียนรู้จากโครงการฝึกปฏิบัตินอกสถานที่ วิชาการเขียน สารคดี
5. ข้อสอบกลางภาค
6. ข้อสอบปลายภาค
7. แบบประเมินพัฒนาการทักษะต่างๆ ของตนเอง

สรุปผลการวิจัย

1. หลังจากผ่านการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR ผู้เรียนส่วนใหญ่เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับ "ดีมาก"

ผู้เรียนส่วนใหญ่เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละบทเรียน ในระดับ "ดีมาก" โดยเฉพาะกระบวนการเรียนการสอนในบทที่ 5/5.1 ทำให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ "ดีมาก" มากที่สุด คือร้อยละ 66.60 ตามด้วยลำดับที่สองและสามคือ กระบวนการเรียนการสอนในบทที่ 4/4.3 และบทที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 61.90 และ 59.25 ตามลำดับ ส่วนกระบวนการเรียนการสอนในบทที่ 4 นั้น เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อยที่สุด เนื่องจากมีผู้เรียนเกินครึ่ง คือร้อยละ 56.52 เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ "ควรปรับปรุง" ซึ่งปัจจัยทางการเรียนการ

สอนที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่

- (1) ศึกษาจากเอกสารก่อน แล้วค่อยสรุปบทเรียน ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ค่อนข้างดี
- (2) เนื้อหาต้องไม่ซับซ้อน ไม่รวบรัด จึงจะเกิดผลสัมฤทธิ์ดี
- (3) หากไม่เข้าใจเนื้อหาตอนต้น เนื้อหาตอนต่อมาก็จะทำได้ไม่ดี
- (4) การให้ผู้เรียนค้นคว้าเอง และสอนกันเองก็สามารถทำได้ดี

2. ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอน ด้วยกระบวนการ PAR

ความพึงพอใจของผู้เรียนประเมินจากการให้คะแนน (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR โดยรวมแล้วอยู่ในระดับค่อนข้างดี คือผู้เรียนให้คะแนนเฉลี่ยแล้วอยู่ในระหว่าง 7.63 - 9.59 จึงสามารถสรุปได้ว่า (1) กระบวนการเป็นที่พึงพอใจของผู้เรียน (2) กระบวนการที่ผู้เรียนพึงพอใจมากคือการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารก่อนสรุปบทเรียน (3) กระบวนการที่ต้องเรียนซ้ำ โดยเนื้อหาไม่เปลี่ยนแปลง ผู้เรียนจะพึงพอใจน้อย (4) กระบวนการที่ต้องเรียนซ้ำ หากปรับเนื้อหาและเอกสาร ผู้เรียนจะพึงพอใจมาก และ (5) แม้จะต้องไปค้นคว้าและศึกษาเองทั้งหมด ผู้เรียนก็ยังพึงพอใจ

ความพึงพอใจของผู้เรียนประเมินจากการเขียนข้อคำตอบอัตโนมัติ

จากข้อคำตอบที่รวบรวมได้ ผู้เรียนให้เหตุผลในเรื่องความพึงพอใจที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนแบบ PAR 6 ประการ เรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้ดังนี้ (1)

กิจกรรมช่วยเสริมทักษะการนำไปใช้ (2) กิจกรรมทำให้เข้าใจอย่างแตกฉาน (3) กิจกรรมช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียน (4) กิจกรรมทำให้ได้เปิดโลกทัศน์กว้างขึ้น (5) กิจกรรมทำให้เข้าใจตัวเองมากขึ้น และ (6) กิจกรรมช่วยเสริมสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน

ความไม่พึงพอใจของผู้เรียนประเมินจากการเขียนข้อคำตอบอัตนัย

จากข้อคำตอบที่รวบรวมได้ ผู้เรียนให้เหตุผลในเรื่อง "ความไม่พึงพอใจที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนแบบ PAR" ไว้ 5 ประการ ดังนี้ (1) เนื้อหาเยอะ จึงยังคงมีบางประเด็นที่ไม่เข้าใจ (2) หากขาดเรียน ก็จะไม่เข้าใจ (3) สนุกกับกิจกรรมมากเกินไป จนลืมเนื้อหา (4) ไม่ชอบการทำงานกลุ่ม และ (5) ยอยากฝึกมากกว่า 1 ครั้ง

3. ทักษะการนำไปใช้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนวิชาการเขียนสารคดี หลังจากผ่านกระบวนการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การวิเคราะห์ด้านทักษะการนำไปใช้ที่เกิดขึ้น ได้ทำการวิเคราะห์จากข้อมูลหลายด้าน ซึ่งได้ผลที่แตกต่างกันไปบ้าง สามารถแบ่งรายงานได้เป็น 5 ส่วน ดังนี้

(1) ทักษะการนำไปใช้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในระดับ "มาก" : วิเคราะห์จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Evaluation)

(2) ทักษะการนำไปใช้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในระดับ "มากที่สุด" : วิเคราะห์จากเหตุผลที่ผู้เรียนแสดงความพึงพอใจด้วยข้อคำตอบอัตนัย

(3) ทักษะการนำไปใช้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในระดับ "ดี" : วิเคราะห์จากงานที่ผู้เรียนได้รับมอบหมาย

(4) ทักษะการนำไปใช้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในระดับ "เชิงลึก" : วิเคราะห์จากโครงการฝึกปฏิบัติ

(5) ทักษะการนำไปใช้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในระดับ "จริง" : วิเคราะห์จากการประเมินตนเอง (Self Assessment)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ลักษณะเนื้อหาที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR

1.1 เนื้อหาต้องไม่ซับซ้อน ไม่รวบรัด จึงจะเกิดผลสัมฤทธิ์ดี

ในบทที่ 4 มีผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อยมาก คือ อยู่ในระดับ "ควรปรับปรุง" ถึงร้อยละ 56.52 ทั้งนี้ เมื่อกลับไปดูเนื้อหาที่ใช้ในกระบวนการเรียนการสอนของบทที่ 4 นั้น พบว่า เป็นเนื้อหาที่มากเกินไป คือ เป็นเนื้อหาเรื่องโครงสร้างสารคดี ซึ่งประกอบไปด้วยหัวข้อย่อยอีก 4 หัวข้อ ได้แก่ ชื่อเรื่อง นำเรื่อง การเดินเรื่อง และสรุปเรื่อง ดังนั้นจึงแสดงให้เห็นว่า กระบวนการ PAR ไม่เหมาะกับการเรียนการสอน ในบทที่มีเนื้อหามาก หรือมีเนื้อหาที่มีหัวข้อย่อยๆ ซับซ้อนหลายข้อ ดังนั้น ผู้สอนได้ให้ผู้เรียนเรียนรู้ใหม่อีกครั้ง โดยแบ่งหัวข้อที่จะให้เรียนรู้ ออกเป็น 3 ครั้ง ประกอบด้วย 4 หัวข้อ และใช้ "วิธีการศึกษาจากเอกสารจริง" เช่นเดิม (แบ่งเป็น 4.1 ชื่อเรื่อง กับ 4.2 นำเรื่อง 4.3 การเดินเรื่อง และ 4.4 สรุปเรื่อง) ผลที่ได้คือ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ และเข้าใจบทเรียนได้เป็นอย่างดี เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับดีมากถึงร้อยละ

56.52 37.50 และ 61.90 ตามลำดับ อันส่งผลต่อการออกแบบการเรียนการสอนในบทต่อๆ มา คือ บทที่ 5 และ 6 โดยผู้สอนได้แบ่งหัวข้อให้เรียนรู้ในลักษณะเดียวกันนี้ ซึ่งทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ดีเช่นกัน

1.2 เนื้อหาที่เชื่อมโยงกัน ต้องทำให้ผู้เรียนเข้าใจตั้งแต่ต้น

ในกรณีบทที่ 3 และ บทที่ 6/6.1 ซึ่งมีเนื้อหาในการเรียนการสอนคาบเกี่ยวกัน คือ ในบทที่ 3 เรียนรู้เรื่องการรวบรวมข้อมูล และการเขียนโครงเรื่อง และในบทที่ 6/6.1 คือการวิจารณ์แก่นเรื่องและโครงเรื่อง เมื่อผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในบทที่ 3 ไม่สูงมาก กล่าวคือ ผู้เรียนยังไม่ค่อยเข้าใจเรื่องการเขียนโครงเรื่อง จึงทำให้ไม่สามารถวิจารณ์แก่นเรื่องในบทที่ 6/6.1 ได้ดีนักเช่นกัน ดังนั้นหากจะต้องให้ผู้เรียนเรียนรู้เนื้อหาที่เชื่อมโยงกันเช่นนี้ ผู้สอนควรจะช่วยและเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจ และเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงตั้งแต่ต้น

2. ลักษณะผู้เรียนที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR

จากการเรียนการสอนที่มีการวัดผลหรือประเมินหลายครั้ง ทั้งประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย แบบฝึกหัดท้ายบทประเมินความพึงพอใจด้วยข้อคำถามอัตนัย รวมถึงการประเมินทักษะการนำไปใช้อีกด้วย ข้อคำตอบต่าง ๆ ที่รวบรวมได้จากผู้เรียนทำให้มองเห็นว่ากระบวนการ PAR อาจเหมาะกับผู้เรียนที่มีลักษณะบางประการ จึงจะทำให้เกิดผลดีทั้งในด้านการเรียนรู้อย่างสนุกสนาน และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ลักษณะดังที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 ต้องเข้าเรียนเป็นประจำ

สม่ำเสมอ

ประเด็นนี้ ผู้เรียน 3 คน ได้เขียนเหตุผลที่ไม่พึงพอใจต่อการเรียนการสอนมาว่า "หากขาดเรียน ก็จะไม่เข้าใจเนื้อหา แม้จะยืมสมุดจดของเพื่อนมาอ่านเองโดยละเอียดแล้วก็ตาม" แสดงให้เห็นว่า กระบวนการ PAR นี้ เป็นกระบวนการที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่เข้าเรียนเป็นประจำ เพราะจะทำให้เข้าใจบทเรียนอย่างถ่องแท้ และเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และหากขาดเรียนแล้วก็ไม่เข้าใจ และไม่สามรถศึกษาจากสมุดจดของเพื่อนร่วมชั้นได้ เนื่องจากสำหรับคนที่เข้าเรียน เมื่อเกิดความเข้าใจแล้ว ก็จะไม่จดละเอียด ซึ่งทำให้คนที่ไม่เข้าเรียน ไม่สามารถเรียนรู้เนื้อหาจากสมุดจดได้ตามลำพัง

2.2 ต้องชอบการทำงานเป็นทีม และรู้จักการทำงานเป็นทีม

กิจกรรมส่วนใหญ่ในการเรียนการสอน ด้วยกระบวนการ PAR นี้ มักจะให้แบ่งกลุ่มและศึกษาร่วมกัน หากผู้เรียนคนใด ไม่สนใจ ไม่ใส่ใจช่วยเหลืองานกลุ่ม ก็จะไม่เกิดความเข้าใจในบทเรียน แสดงให้เห็นในเหตุผลที่ไม่พึงพอใจต่อการเรียนการสอนซึ่งผู้เรียน 1 คนเขียนตอบมาว่า "หากไม่ได้ช่วยทำงานกลุ่ม ก็จะไม่เข้าใจบทเรียน" นอกจากนี้มีผู้เรียน 2 คน เขียนว่า "คนในกลุ่มบางคน ไม่ช่วยงานกลุ่มเลย" แสดงให้เห็นว่า เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อเพื่อนบางคนในกลุ่ม อันอาจจะทำให้รู้สึกไม่สนุกกับการเรียนการสอนในวันนั้นๆ ก็เป็นไปได้ ผู้เรียนอีก 1 คน เขียนว่า "การจัดกลุ่ม มักจะอยู่กับเพื่อนกลุ่มเดิมๆ ทำให้ขาดความหลากหลายในความคิด และทำให้บางคนไม่ได้ทำความรู้จักกัน" กับอีก 1 คนเขียนว่า "การแบ่งกลุ่มโดยมีคนน้อยเกินไป

ทำให้คิดอะไรได้ไม่มาก" ซึ่งในกรณีของผู้เรียน 2 คนหลังนี้ แสดงให้เห็นว่า การทำกิจกรรมกลุ่ม ควร จะให้ผู้เรียนจับกลุ่มหมุนเวียนกัน เพื่อให้ รู้จักกันทั่วถึง และอย่าจับกลุ่มเล็กหรือใหญ่เกินไป เพื่อทุกคนจะได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยกัน

2.3 ต้องเป็นคนที่ยอมรับฟังความเห็นของผู้อื่น

ในกรณีนี้ ผู้เรียน 8 คน ได้เขียนแสดง เหตุผลที่พึงพอใจ การเรียนการสอนด้วยกระบวน การ PAR ว่า "การทำกิจกรรมทำให้ ได้เห็น ความคิดอันหลากหลายของเพื่อน ทำให้รู้ว่า คนเรามีความคิดที่แตกต่างกัน และได้รู้ว่า เพื่อนๆ มีความสามารถมากกว่าที่คิด ทำให้เกิด ความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองให้มีความ สามารถมากขึ้น" ประเด็นนี้แสดงให้เห็นว่า การทำกิจกรรมยังผลดีอย่างยิ่งยวด คือ ผู้เรียน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน จนกลายเป็นแรง กระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียน มากขึ้น ซึ่งทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับตัวผู้เรียนเองด้วย ที่จะต้องใจกว้าง เปิดรับฟังความคิดเห็นของ เพื่อนร่วมชั้น ไม่ควรเป็นคนที่ยึดเอาแต่ความคิด ของตัวเองเป็นใหญ่ เพราะจะทำให้คิดว่าตัวเอง เก่งแล้ว และหยุดพัฒนาความสามารถของตน ไว้เพียงแค่นั้น

2.4 ท่องจำไม่เก่ง ก็เรียนได้

ผู้เรียนจำนวน 6 คน เขียนแสดง เหตุผลที่พึงพอใจการเรียนการสอนด้วยกระบวน การ PAR ว่า "กิจกรรมทำให้เข้าใจถ่องแท้ โดย ไม่ต้องกลับมาท่องอีก" แสดงให้เห็นว่าผู้เรียน ที่เป็นคนท่องจำไม่เก่ง ก็สามารถเกิดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ได้ หากเรียนด้วยกระบวน การ PAR

2.5 ต้องมีวินัยในตัวเอง และมีความรับผิดชอบสูง

เนื่องจากการเรียนการสอนด้วยกระบวน การ PAR นี้ เน้นการทำกิจกรรมเพื่อให้เกิด การเรียนรู้และเข้าใจก่อนสรุปเนื้อหาบทเรียน ดังนั้น ทุกคาบเรียนจึงจะมีกิจกรรมให้ทำตลอด และทุกครั้งที่จบบทเรียนก็จะมีแบบฝึกหัด เพื่อ ฝึกทักษะให้กับผู้เรียนในเรื่องเกี่ยวกับเนื้อหาที่ เรียนไป ในการนี้หากผู้เรียนสามารถร่วม กิจกรรมได้ทุกครั้ง ทำแบบฝึกหัดทุกบทเรียน ผู้เรียนก็จะเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี โดย ไม่ต้องกลับมาท่องจำอีก ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้น ในข้อ (4) ดังนั้นผู้เรียนที่เหมาะสมกับกระบวน การ PAR นี้ จึงต้องเป็นผู้ที่มีวินัยในตัวเองเข้า เรียนทุกครั้ง และต้องมีความรับผิดชอบสูง โดย จะต้องทำแบบฝึกหัดส่งทุกครั้ง

2.6 กระบวนกร PAR เหมาะกับ ชั้นเรียนที่มีผู้เรียนจำนวนไม่มากไม่น้อยเกินไป

ด้วยการเรียนการสอนที่เน้นการทำ กิจกรรม และต้องประเมินผล เพื่อวัดพัฒนาการ ของผู้เรียนทุกระยะ ทำให้กระบวนกรนี้ไม่ สามารถใช้กับชั้นเรียนที่มีผู้เรียนจำนวนมากได้ เพราะจะทำให้ผู้สอนเอาใจใส่ผู้เรียนได้ไม่ทั่วถึง ในขณะเดียวกัน หากผู้เรียนมีจำนวนน้อยเกินไป ก็จะทำกิจกรรมกลุ่มได้ไม่บรรลุผลดีนัก เพราะ ขาดความหลากหลายทางความคิด และจะทำให้ ผู้เรียนไม่ค่อยได้เปิดมุมมองให้กว้างขึ้น อันจะทำให้ สร้างสรรค์ผลงานออกมาได้ไม่แปลกใหม่นัก ในการนี้ จากการวิจัยที่ผ่านมา เห็นได้ชัดว่า ผู้เรียนในตอนเรียนที่ 1 จำนวน 20 คนนั้น เป็น จำนวนที่ค่อนข้างจะพอดีกับการทำกระบวนกร PAR เพราะจากการให้ประเมินตนเอง (Self Assessment) ผู้เรียนประเมินว่าตนมีพัฒนาการ

ด้านความสามารถทางการเขียน มีมุมมองต่อคน และสังคมดีขึ้น ในระดับคะแนนที่สูงกว่าผู้เรียน ในตอนเรียนที่ 2 แต่ในตอนเรียนที่ 1 นี้ก็ยังมีผู้เรียน 3 คน เขียนอธิบายแสดงความไม่พึงพอใจ ที่มีต่อกระบวนการ PAR นี้ว่า "คนในกลุ่มบางคน ไม่ช่วยงานกลุ่มเลย" ทำให้ผู้สอนต้องกลับมาพิจารณาอีกครั้งว่า จำนวนผู้เรียนอาจจะมีจำนวน มากเกินไปจนทุกคนไม่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม หรืออีกทางหนึ่งคือ กิจกรรมต้องปรับเปลี่ยน รูปแบบ ให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมมากขึ้น สำหรับ ผู้เรียนในตอนเรียนที่ 2 จำนวน 6 คน ก็นับว่า เป็นจำนวนน้อยเกินไป จนมีผู้เรียน 1 คนเขียน อธิบาย แสดงความไม่พึงพอใจที่มีต่อกระบวนการ PAR นี้ว่า "การแบ่งกลุ่มโดยมีคนน้อยเกินไป ทำให้คิดอะไรได้ไม่มาก" ซึ่งแสดงให้เห็น ชัดเจนว่า ผู้เรียนจำนวนน้อยเกินไปทำให้ขาด ความหลากหลายทางความคิด และทำให้ผู้เรียน ขาดโอกาสที่จะเปิดโลกทัศน์

3. ลักษณะกิจกรรมในช่วง "ศึกษา" (Study) ที่เหมาะสมกับการเรียนการสอน

3.1 ศึกษาจากเอกสารก่อนแล้วค่อยสรุปบทเรียน ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ค่อนข้างดี วิธีการศึกษาบทเรียนที่ใช้ในการเรียนการสอนช่วงศึกษา (Study) มีหลายรูปแบบ ได้แก่ การศึกษาจากเอกสารก่อน แล้วค่อยสรุปบทเรียนร่วมกับการอภิปรายถึง "ประเด็นปัจจุบัน" เพื่อเรียนรู้บทเรียน การให้ผู้เรียนไปค้นคว้าด้วยตัวเองทั้งหมด แล้วกลับมาสอนเพื่อนร่วมชั้น และการศึกษาด้วยการทำกิจกรรมแบบอุปมา รูปแบบส่วนใหญ่เป็นแบบ "การศึกษาจากเอกสารก่อน" แล้วค่อยสรุปบทเรียนร่วมกัน ในช่วงต่อไป (คือ ช่วง Reflection) ซึ่งนับว่าเป็นวิธีที่ดีที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ

ในแต่ละบทเรียนค่อนข้างมาก เพราะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในภาพรวมแล้วอยู่ในระดับ "ดีมาก" เป็นส่วนใหญ่

3.2 การศึกษาจากเอกสารก่อนสรุปบทเรียน เป็นรูปแบบที่ผู้เรียนพึงพอใจมากที่สุด กระบวนการที่ได้คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุดคือ การเรียนการสอนในบทที่ 6 ซึ่งได้คะแนนเฉลี่ยถึง 9.59 โดยวิธีการศึกษาบทเรียนที่ใช้คือ "การศึกษาจากเอกสารก่อนสรุปบทเรียน" อันเป็นวิธีการศึกษาที่ผู้สอนใช้ในแทบทุกบทเรียน (ยกเว้น บทที่ 1/1.2 บทที่ 2 และบทที่ 5/5.2) ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนพึงพอใจในการเรียนการสอน ด้วยคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า 8.5 ทั้งสิ้น ดังนั้น หากตัดสินด้วยคะแนนความพึงพอใจโดยเฉลี่ยนี้ จึงพอสรุปได้ว่าการศึกษาบทเรียนด้วยวิธีการศึกษาจากเอกสารก่อนสรุปบทเรียน เป็นวิธีการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับการนำมาใช้ในการเรียนการสอนเป็นอย่างดี

3.3 บทเรียนที่ต้องเรียนซ้ำ ต้องปรับเนื้อหาและเอกสาร ผู้เรียนจึงจะพึงพอใจ

หากกระบวนการในครั้งใดส่งผลให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับต่ำ และจำเป็นต้องให้เรียนรู้ซ้ำอีกครั้ง จะต้องปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้ต่างไปจากการเรียนการสอนในครั้งแรก โดยเฉพาะหัวข้อใหญ่ที่มีเนื้อหาซับซ้อน ควรจะแบ่งหัวข้อให้เรียนรู้ทีละหัวข้อย่อย และวัดผลสัมฤทธิ์เป็นครั้งๆ ไป เช่น การเรียนในบทเรียนที่ 4 ที่ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ในระดับต่ำ เป็นจำนวนกว่าร้อยละ 50 จึงให้เรียนซ้ำใหม่ ด้วยการแบ่งหัวข้อออกเป็น 4 เรื่อง และเรียนกับวัดผลไปที่ละหัวข้อ ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น และผู้เรียนก็ยังคงพึงพอใจสูง ตรงกันข้ามกับการเรียนบทเรียนที่ 3 ที่ผู้เรียน

เกิดผลสัมฤทธิ์ต่ำเช่นกัน แต่ผู้สอนจัดให้ผู้เรียนเรียนซ้ำในกระบวนการ การรูปแบบเดิม เนื้อหาเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง ถึงแม้สุดท้ายจะส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น แต่ผู้เรียนประเมินให้คะแนนความพึงพอใจต่อกระบวนการในบทเรียนนี้ต่ำกว่าบทอื่นๆ คือ 7.63

4. กระบวนการ PAR สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้ดี

จากผลการวิจัยที่รายงานไปในบทที่ 4-6 ได้ข้อสรุปที่ค่อนข้างชัดเจนว่า **"กระบวนการ PAR สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้ดี"** เพราะเมื่อนำกระบวนการ PAR ไปใช้ในการเรียนการสอนแล้วส่งผลให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน "มาก" ผู้เรียนเกิดทักษะการนำไปใช้ "มาก" ผู้เรียนพึงพอใจกับการเรียนการสอนแบบนี้ "มาก"

จึงพอสรุปได้ว่า กระบวนการ PAR สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้ดี เพราะทำให้เกิดผล 3 ด้าน อันเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนการสอน ได้แก่ (1) ผู้เรียนได้เรียนรู้เข้าใจบทเรียนอย่างถ่องแท้ (เพราะเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน "มาก") (2) ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่เข้าใจ ไปใช้ได้จริงในทางปฏิบัติ (เพราะเกิดทักษะการนำไปใช้ "มาก") และ (3) ผู้เรียนสนุก และชื่นชอบกับกระบวนการเรียนการสอน (เพราะพึงพอใจกับการเรียนการสอนแบบนี้ "มาก")

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อควรคำนึง สำหรับผู้สอนที่จะนำกระบวนการ PAR ไปใช้ในการเรียนการสอน

1.1 ทำความเข้าใจหลักการของกระบวนการ PAR ก่อน แล้วค่อยนำไปใช้ให้บรรลุเป้าหมายที่เหมาะสม

กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่ว่า **"การศึกษา (study) สถานการณ์ → การแสดงปฏิกริยา (reflection) ต่อสถานการณ์ → การกระทำ (action) ต่อสถานการณ์"** เป็นกระบวนการที่เป็นวัฏจักรมุ่งให้เกิดประโยชน์ กับผู้เข้าร่วมทุกคนมากกว่า การทดสอบประสิทธิภาพของสิ่งเรา (stimulus) ใดๆ จากภายนอกกลุ่ม และเป็นกระบวนการที่เน้นและกระตุ้นให้ทุกคนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการจัดการปัญหา อันจะเกิดประโยชน์กับผู้ร่วมกระบวนการทุกคนเอง ในกรณีนี้แสดงให้เห็นว่า กระบวนการ PAR เหมาะที่จะนำไปใช้กับการเรียนการสอนที่มีปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้เรียน หากเป็นปัญหาด้านอื่นๆ อาจจะต้องเลือกใช้กระบวนการอื่นๆ แทน

1.2 วางแผนกิจกรรมให้สอดคล้องกับปัญหาที่ต้องการแก้ไข และเนื้อหาบทเรียน

ในเมื่อกระบวนการ PAR เหมาะกับการนำไปใช้ในการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่มี **ปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้เรียน** ดังนั้น อันดับแรก ที่ผู้สอนต้องคำนึงถึงคือ กำหนดหรือระบุให้ชัดเจนว่าในชั้นเรียนของตนมีปัญหาอะไรเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ซึ่งในงานวิจัยนี้ปัญหาที่ระบุคือ "ผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้ที่เรียนไปใช้ในทางปฏิบัติได้จริง หรือขาดทักษะการ

นำไปใช้" แล้วออกแบบกิจกรรมที่คิดว่าแก้ปัญหานั้นได้ โดยยึดหลักการของกระบวนการ PAR เป็นแนวทาง โดยจะต้องไม่ลืมว่าต้องสอดคล้องกับเนื้อหาบทเรียนด้วย

1.3 มีความพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียนมากที่สุด

เนื่องจากกระบวนการ PAR เป็นกระบวนการที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนในบทเรียนที่มีเนื้อหาไม่เยอะ และไม่ซับซ้อน และหากเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่สูงในบทเรียนใด ก็ต้องกลับมาทำกระบวนการเรียนการสอนซ้ำอีก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง ในขณะเดียวกัน การเรียนซ้ำในครั้งที่สอง หากไม่ปรับเปลี่ยนองค์ประกอบใดๆ เลย ก็จะทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อ และไม่พึงพอใจได้ในที่สุด แม้ผู้เรียนจะเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับดีขึ้น แต่ผู้เรียนก็ให้คะแนนความพึงพอใจไม่มาก ทั้งนี้จึงแสดงให้เห็นว่า ผู้สอนต้องพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียนมากที่สุด หากกิจกรรมใดไม่สัมฤทธิ์ผล ก็ต้องปรับปรุงใหม่ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดี และผู้เรียนพึงพอใจด้วย

1.4 กำหนดเครื่องมือในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ชัดเจน และควรจะทำทุกระยะ เพื่อจะได้เห็นพัฒนาการของผู้เรียน

การเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR นี้ จำเป็นที่จะต้องกำหนดเครื่องมือในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ชัดเจน เช่น การทำแบบฝึกหัดท้ายบทที่มีเกณฑ์การให้คะแนนที่เป็นมาตรฐานเหมือนกันทุกคน ทั้งนี้เพื่อให้ได้ทราบว่า ผู้เรียนเข้าใจและเกิดทักษะ

การนำไปใช้มากขึ้นเพียงใด และจะได้วางแผนต่อไปว่า ควรให้ผู้เรียนเรียนบทเรียนต่อไป หรือเรียนซ้ำอีกครั้ง เพื่อจะได้เข้าใจและนำไปใช้ได้ อย่างแท้จริง

1.5 เป็นคนช่างสังเกต และคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม

เนื่องจากกระบวนการ PAR เป็นกระบวนการที่เหมาะสมกับการแก้ปัญหาในชั้นเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ดังนั้นผู้สอนจึงต้องเป็นคนช่างสังเกต เอาใจใส่กับผู้เรียนทุกคนเพื่อจะได้แก้ปัญหาที่กำหนดไว้ได้อย่างแท้จริง มิเช่นนั้น อาจเกิดกรณีที่ผู้เรียนไม่พึงพอใจ เพื่อนร่วมชั้นเรียน ไม่ช่วยกิจกรรมกลุ่ม ขึ้นมาได้ และสุดท้ายผู้เรียนที่ไม่ร่วมกิจกรรมกลุ่ม ก็จะเป็นคนที่ไม่เกิดพัฒนาการทางการเรียนในที่สุด

2. ประเด็นเรียนรู้สำหรับการวิจัยชั้นเรียน

2.1 การวิจัยชั้นเรียน คือ กระบวนการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ

งานวิจัยฉบับนี้ได้มุ่งแก้ปัญหาการเรียนการสอนเรื่อง "การเพิ่มทักษะการนำไปใช้" ดังที่ได้กล่าวไป ซึ่งในทางปฏิบัติ ผู้สอนหรือผู้วิจัยได้เคยพยายามแก้ปัญหาที่มาหลายภาคการศึกษาแล้ว (ผู้สอนวิชานี้เป็นคนเดียวกันมาตลอด 7 ภาคการศึกษา) แต่ไม่เกิดผลเป็นที่ประจักษ์ เมื่อได้มาทำวิจัยชั้นเรียนในภาคการศึกษานี้ ทำให้ได้วางแผนการสอนอย่างเป็นระบบและมีเป้าหมายที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการนำไปใช้ของตนเองได้มากขึ้น และในเชิงลึกอย่างแท้จริง ในการนี้จึงทำให้ผู้วิจัยเข้าใจ และเห็นประโยชน์ของการวิจัยชั้นเรียนมากขึ้น

2.2 การรวบรวมข้อมูลจากผู้เรียน เป็นสิ่งสำคัญในการวิจัย

Barbara M. and Sheila P. (เล่มเดียวกัน) และ Bruce Rochis (เล่มเดียวกัน) ได้กล่าวไว้ว่า "การรวบรวมข้อมูลจากผู้เรียนเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการดำเนินงาน โดยเฉพาะข้อมูลที่ให้ผู้วิจัยทราบว่า ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากน้อยเพียงใด และอย่างไรบ้าง" ซึ่งในการนี้ทั้งสองได้แนะนำวิธีการรวบรวมข้อมูลไว้หลายวิธี โดยผู้วิจัยได้เลือกใช้ 3 วิธี คือ แบบสอบถามแบบข้อความอัตโนมัติสำหรับวัดความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อกระบวนการ PAR นั้น ช่วยรวบรวมข้อมูลเชิงลึกที่สามารถนำไปวิเคราะห์ต่อเนื่องถึง "ทักษะการนำไปใช้" ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้อีกด้วย นอกจากนี้การให้ผู้เรียนให้คะแนนความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนการสอนด้วย Rating Form ก็ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ได้ง่ายขึ้นในเรื่องของการสร้างกระบวนการเรียนการสอนให้อยู่ในรูปแบบที่ผู้เรียนชื่นชอบที่สุด รวมถึงการให้ผู้เรียนประเมินตนเอง (Self-Evaluation) ด้วยการเขียนอธิบายเชิงพรรณนา ก็ช่วยให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่แท้จริงว่า ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทางทักษะต่างๆ เนื่องจากได้เข้าร่วมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR หรือเกิดจากปัจจัยอื่นภายนอกห้องเรียน

เมื่อเสร็จสิ้นการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้เรียนรู้ว่า การเลือกใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญ สำหรับงานวิจัยเพราะต้องเลือกใช้วิธีการที่น่าเชื่อถือ และต้องเป็นวิธีที่ช่วยให้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลได้ครบถ้วน สามารถนำมาวิเคราะห์และสรุปผลได้อย่างถูกต้องชัดเจน หากเลือกวิธีรวบรวมข้อมูลไม่ดี ก็จะทำให้เก็บข้อมูลได้ไม่ครบ ไม่สามารถสรุปผลได้ และยังไม่สามารถกลับไปเก็บข้อมูลซ้ำได้อีกด้วย เพราะเหตุการณ์

ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน เป็นเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นแล้วจบลง ต่างกับการวิจัยเชิงทดลองที่สามารถควบคุมตัวแปร และทดลองซ้ำได้อีกหลายๆ ครั้ง

2.3 กระบวนการ PAOR เป็นแนวทางที่เหมาะสมกับการวิจัยชั้นเรียน

กระบวนการวิจัยชั้นเรียนประกอบด้วย การวางแผนวิจัย (Planning) ปฏิบัติตามแผน (Acting) เก็บรวบรวมข้อมูล (Observing) และสะท้อนความรู้ ข้อค้นพบ ข้อสังเกต (Reflecting) หรือเรียกย่อๆ ว่า "กระบวนการ PAOR" (คุณครู.คอม, เล่มเดียวกัน) สำหรับงานวิจัยฉบับนี้ได้ยึดแนวทาง PAOR เป็นหลักในการดำเนินงานวิจัย นับตั้งแต่ การวางแผนว่าจะใช้กระบวนการ PAR ในการเรียนการสอน เพื่อแก้ปัญหาผู้เรียนขาดทักษะการนำไปใช้ จากนั้นก็ได้ปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ ด้วยการใช้เครื่องมือต่างๆ ในการวิจัยเพื่อรวบรวมข้อมูลที่ครบถ้วน จนสุดท้ายก็ได้สะท้อนความรู้ ข้อค้นพบ ข้อสังเกตต่างๆ ออกมาเป็นรูปเล่มดังรายงานเล่มนี้ นอกจากนี้ก็ยังได้นำผลการวิจัยไปนำเสนอในที่ประชุมวิชาการต่างๆ ที่ได้รับเชิญไปอีกด้วย ในการนี้ผู้วิจัยจึงได้เรียนรู้ว่า กระบวนการ PAOR สามารถใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัยชั้นเรียนได้ดี และค่อนข้างเหมาะสม เพราะเป็นแนวทางกว้างๆ ที่ผู้วิจัยสามารถกำหนดรายละเอียดในการดำเนินงานเองได้อย่างอิสระ จนกระทั่งบรรลุผลตรงประเด็นในที่สุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. งานวิจัยฉบับนี้ได้ทดลองใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) กับวิชาการเขียนสารคดี (นท.416) ซึ่งช่วยพัฒนาทักษะการนำไปใช้ให้ผู้เรียนได้มาก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า น่าจะนำกระบวนการนี้ไปใช้พัฒนาทักษะดังกล่าวให้กับผู้เรียนในรายวิชาอื่นได้อีกด้วยแนวทางเดียวกันนี้

2. เนื่องจาก กระบวนการ PAR เป็นกระบวนการที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ในการเรียนการสอนที่มีปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ดังนั้น จึงน่าจะเป็นกระบวนการที่เหมาะสมกับการนำไปใช้แก้ปัญหาในชั้นเรียนที่มีอุปสรรคด้านตัวผู้เรียนได้เช่นเดียวกัน

3. งานวิจัยชิ้นนี้ได้ทดลองใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) กับวิชาการเขียนสารคดี (นท.416) ซึ่งเป็นชั้นเรียนที่มีขนาดเล็ก คือมีผู้เรียนในตอนเรียนที่ 1 จำนวน 20 คน และตอนเรียนที่ 2 จำนวน 6 คนเท่านั้น แม้จะเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดี แต่ก็เพียงชั้นเรียนขนาดเล็ก ผู้วิจัยจึงเห็นว่า น่าจะมีการวิจัยที่ช่วยพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่จะเสริมสร้างทักษะการนำไปใช้ให้กับผู้เรียนในชั้นเรียนขนาดใหญ่กว่านี้ได้ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ได้รับการสนับสนุนทุนจากมหาวิทยาลัยพายัพ นับเป็นโอกาสอันดีที่ทำให้ผู้วิจัยได้เปิดโลกทัศน์ แสวงหาองค์ความรู้ใหม่ๆ ทางการศึกษา จนกระทั่งสามารถทำสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี จากความร่วมมือของบุคคลหลายๆ ฝ่าย ตั้งแต่ผู้เรียนทั้ง 26 คน ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการเขียนสารคดี (นท.416) ในภาคเรียนที่ 2/2548 ซึ่งได้ตั้งใจเรียน และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีโดยตลอด รวมถึงคณาจารย์ในภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ที่คอยส่งเสริมการทำวิจัย และขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งสำหรับคุณมะลิ จันทร์สุนทร กับคุณบรรจง ศีละวงษ์เสรี เจ้าหน้าที่ประจำสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ ที่คอยให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือ รวมถึงช่วยไขข้อสงสัยให้ผู้วิจัยสามารถผ่านพ้นอุปสรรคต่างๆ มาได้หลายครั้งหลายครา นอกจากนี้ ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.สนิท สัตโยภาส เป็นอย่างสูงที่ให้คำแนะนำในการปรับแก้รายงานการวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สุดท้าย ขอขอบคุณ "คุณแม่" อารีรัชเสรีกิตติกุล และคู่ชีวิตที่น่ารัก "คุณหนู๋" นันทสิทธิ์ กิตติวรากุล ซึ่งทั้งคู่คอยรับฟังปัญหา และให้กำลังใจอันแสนพิเศษอย่างที่ไม่เคยทำได้ ทำให้ผู้วิจัยมีพลังที่จะสร้างสรรค์ผลงานออกมาได้อย่างภาคภูมิใจ

บรรณานุกรม

- เอ็ดเวิร์ด เดอโบโน,ดร.(2546). **คิดแนวข้าง**. ฝ่ายวิชาการเอ็กซ์เพอร์เน็ท. ยูดา รักไทย, แปล.
กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์ Be Bright Books.
- Servaes,J., Jacobson,T.L., and White,S.A. (1996). **Participatory Communication for Social Change**. New Delhi: SAGE.
- คุณครู.คอม. (2548). งานวิจัย. แหล่งที่มา : สืบค้นเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ.2548 จาก www.kunkroo.com/research1html
- The Evergreen State College. (2548). **Classroom Research: An Introduction**. สืบค้นวันที่ 2 พฤษภาคม พ.ศ. 2548 จาก www.evergreen.edu/washcenter/resources/acl/ed.html
- The University of Georgia. (2548). **Classroom Research: As Close as your own Students**. สืบค้นวันที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ.2548 จาก www.uga.edu/DEPT/TIME/issues/V02n1/1malcom.pdf